

JO:s ämbetsberättelse

JO har nyligen avgivit sin ämbetsberättelse till 1970 års riksdag. Av ämbetsberättelsen framgår, att JO för kontroll av taxerings- och uppbördsväsendet under år 1969 besökt fyra länsstyrelser och elva lokala skattemyndigheter. Under året har 255 skatteärenden avgjorts, vilket innebär en ökning med nära 60 procent i förhållande till 1968. Drygt hälften av ärendena har föranletts av klagomål från allmänheten medan återstoden utgjorts av inspektions- och andra initiativärenden. Här nedan redogörs för några av de ärenden, som JO ansett vara av beskaffenhet att bära medtagas i ämbetsberättelsen.

Arbete i taxeringsnämnd

Ett ärende gällde taxeringsnämnds skyldighet att införskaffa *utredning*. Nämnden hade vägrat Å. förlustavdrag under motivering att avdraget inte kunnat kontrolleras genom granskning av äldre deklarationer. Å. hävdade att taxeringsnämndens ordförande, S., därigenom i onödan vältrat över arbetsuppgifter på Å. och provningsnämnden. JO uttalade härom.

Enligt 5 § förordningen om rätt till förlustutjämnning vid taxering för inkomst åligger det skattskyldig, som önskar erhålla förlustavdrag, att visa ej mindre förhandenvaron av de förutsättningar, som för honom grundar rätt till förlustavdrag, än även befogenheten i övrigt av det yrkade avdraget.

Bevisbördan beträffande förlustavdrag har sålunda uttryckligen lagts på den skattskyldige. Detta hindrar givetvis inte att den skattskyldige till utredning om sin rätt åberopar handling som redan finns hos taxeringsmyndigheten. Är den åberopade handlingen inte att tillgå där utan förvarad hos annan myndighet, torde det i allmänhet inte medföra nämnvärt besvär att införskaffa den. I synnerhet då sistnämnda myndighet är en skattemyndighet synes den skattskyldige kunna ha berättigat anspråk på att taxeringsmyndigheten i fråga utan hans medverkan får tillgång till handlingen. Om handlingen till följd av särskilda förhållanden inte lämpligen kan införskaffas av taxeringsmyndigheten, bör den skattskyldige därför i vart fall få besked i god tid före taxeringsbeslutet att han ej kan räkna med att handlingen utan vidare är tillgänglig vid beslutets fattande.

Med hänsyn till det sålunda anförda borde S. enligt min mening ha sökt infordra de äldre deklarationer han ansåg behövlige i kontrollhänseende och, därest hinder i detta avseende mött, ha lämnat Å. meddelande därom. Att S. underlåtit detta är emellertid ej av beskaffenhet att föranleda ansvar.

En skattskyldig klagade över att han tillsänts underrättelse om ifrågasatt avvikelse från deklarationen medan han varit bortrest. Den skattskyldige ansåg att detta medförde risk för att taxeringen blev avgjord innan *yttrande* till taxeringsnämnden kunde avgis. JO uttalade i anledning härav.

I 65 § taxeringsförordningen stadgas, att förekommer anledning att åsätta skattskyldig taxering med avvikelse från självdeklaration skall, där hinder ej möter, tillfälle beredas den skattskyldige att yttra sig i frågan. Om formen för ett sådant meddelande till den skattskyldige har – till skillnad mot vad som gäller beträffande underrättelse om slutlig avvikelse enligt 69 § nämnda

förordning – ingenting föreskrivits. Det finns sålunda intet som hindrar att en underrättelse om ifrågasatt avvikelse utsändes i vanligt brev, vilket för övrigt torde vara det normala sättet.

Har taxeringsnämnd utsänt underrättelse om ifrågasatt avvikelse, skall nämnden självfallet inte upptaga den skattskyldiges taxering till slutlig behandling förrän så lång tid förflutit, att den skattskyldige kan antagas ha fått i underrättelsen angivet rådrom med ingivande av eventuellt yttrande. Då nämnden icke kan veta när underrättelsen om ifrågasatt avvikelse kommit den skattskyldige till del, kan denna tidrymd icke beräknas alltför knappt. Det må vidare påpekas, att en taxeringsnämnd givetvis bör – under förutsättningen att taxeringen inte är definitivt avgjord – beakta allt vad den skattskyldige anfört, oavsett vid vilken tidpunkt yttrandet inkommer till nämnden.

Enligt 69 § 1 mom. taxeringsförordningen skall, om självdeklaration inte blivit följd vid taxeringen, till den skattskyldige sändas underrättelse om i vilka hänseenden deklarationen frångåtts samt om skälen härför. I ett ärende hade H. vägrats avdrag för ökade levnadskostnader och facklitteratur utan att något som helst skäl för taxeringsnämndens beslut angivits. Vid avgörandet av ärendet, vilket väckte frågan om taxeringsnämnds *tillgång till deklarationsmaterial* som lämnats till lokal skattemyndighet för längdföring, anförde JO bl. a.

Till förklaring har taxeringsnämndens ordförande (TO) uppgivit att, då H. den 24 juni 1968 inkom med yttrande i anledning av underrättelsen om ifrågasatt avvikelse från deklarationen, TO redan insänt denna till lokala skattemyndigheten, att hans begäran hos myndigheten att återfå deklarationen inte kunnat villfaras *samt att* han därför saknat möjlighet att ange skäl för avvikelsen.

Upplyst är att med hänsyn till den inom taxeringsregistreringen tillämpade datatekniken taxeringsnämnderna haft att till lokala skattemyndigheten inleverera deklarationer enligt fastställda tidsplaner så att visst antal deklarationer skulle komma myndigheten till handa under envar av de perioder i vilka tiden för taxeringsarbetet indelats. Det är emellertid att märka att leveranserna skolat avse endast färdigbehandlade deklarationer. Härav följer att, då avvikelse från en deklaration ifrågasatts, denna inte rätteligen skolat insändas förrän yttrande från den skattskyldige inkommit eller tiden för yttrandets avgivande utgått. Först då så skett har deklarationen kunnat företagas till slutlig behandling. Enligt 29 § 1 mom. taxeringskungörelsen skall deklarationen med tillhörande handlingar senast inom en vecka därefter avlämnas för längdföring.

Såvitt av utredningen framgår har H. :s yttrande med anledning av den ifrågasatta avvikelsen inkommit till TO inom förelagd tid. Redan dessförinnan hade emellertid H. :s deklaration insänts till lokala skattemyndigheten. Eftersom TO inte återfick deklarationen innan han den 28 juni 1968 underrättade H. om den slutliga avvikelsen, måste antagas att det definitiva beslutet om H. :s taxering fattats utan närmare prövning av frågan om avvikelse från deklarationen. Detta är givetvis inte godtagbart.

Dröjsmål med insändande av besvärakter till kammarrätten

I en skrift till JO anförde N. i huvudsak följande. Han hade bedrivit taxirörelse i B. åren 1961—1966. Inkomsten av rörelsen bestämdes vid 1964 och 1965 års taxeringar av prövningsnämnden efter skön. N. överklagade dessa taxeringar hos kammarrätten. Med anledning av att kronofogdemyndigheten hotat med exekutiva åtgärder hörde han sig den 28 februari 1968 för hos kammarrätten när målen kunde beräknas bli avgjorda och fick då beskedet att besvären ännu inte kommit in till kammarrätten. Länsstyrelsen hade vägrat anstånd med betalning av skatten till dess kammarrätten avgjort målen. N. ifrågasatte om tjänstefel begåtts. Sedan en omfattande skriftväxling ägt rum anförde JO vid ärendets avgörande.

Enligt 97 § första stycket taxeringsförordningen ankommer det på prövningsnämndens kansli att infordra förklaring eller yttrande i anledning av besvär över nämndens beslut och att vid behov bereda tillfälle till ytterligare skriftväxling. I andra stycket stadgas att besvärsakt skall, om inte särskilda omständigheter föreligger, översändas till kammarrätten inom sex månader efter det att besvären inkommit till prövningsnämndens kansli.

Det är allmänt känt att taxeringsprocesser som slutligen avgöres i de högsta instanserna tar lång tid i anspråk. Förvaltningsdomstolskommittén uppger i sitt betänkande "Förvaltningsrättsskipning" (SOU 1966:70, s. 284) att en undersökning år 1965 visat att det i genomsnitt förflyter två år mellan prövningsnämndens och kammarrättens beslut. Olägenheten av långa handläggningstider gör sig gällande i skilda hänseenden. Stora belopp kan stå på spel och den skattskyldige kan tvingas att skjuta viktiga dispositioner på en oviss framtid. Enligt sakens natur medför en taxeringsprocess ett psykologiskt tryck på den enskilde och han har även på grund härav ett berättigat krav på att hans sak förs fram till ett avgörande utan onödig tidsutdräkt. Det bör också erinras att en skattskyldig som yrkar nedsättning av sin taxering ofta blir tvungen att betala skatten på grund av taxeringen, fast beslutet inte vunnit laga kraft. Inte heller får man bortse från att handläggningstider liksom formerna för handläggningen i övrigt har stor betydelse för allmänhetens tilltro till myndighetens objektivitet och opartiskhet.

Under dessa omständigheter är det av synnerlig vikt att det förberedelsearbete beträffande kammarrättsmål som genom nyssnämnda författningsbestämmelse ålagts prövningsnämndens kansli ombesörjes utan dröjsmål. Om den för arbetet fastställda maximitiden i normalfall, sex månader, skall kunna hållas måste tydligen tillses att infordrade förklaringar och yttranden inkommer inom rimlig tid. Finns från kansliets sida anledning att räkna med att så ej skall ske måste bestämda frister utsättas för förklarings- och yttrandens avgivande. Sådan frist bör utmätas efter målets beskaffenhet och med hänsyn till de övriga förberedelseåtgärder som skall medhinnas. Endast i det fall, att målet är mycket omfattande eller svårbedömt, kompletterande utredning måste avvaktas el. dyl., kan nämligen sådana särskilda omständigheter anses föreligga som berättigar kansliet att överskrida den för besvärsaktens insändande till kammarrätten stadgade sexmånaderstiden (se Hedborg m. fl., Taxeringshandbok s. 261).

Av utredningen framgår att handlingarna rörande N. besvär över 1964 och 1965 års taxeringar översändes till kammarrätten nära två och ett halvt resp. drygt ett och ett halvt år efter det att besvären inkommit. De avsevärda överskridanden av sexmånaderstiden som sålunda ägt rum har emellertid inte varit enstaka händelser. Sedan berörda handlingar översänts till kammarrätten den 29 februari 1968 fanns ytterligare 160 mål i vilka besvär hos kammarrätten anförts tidigare än sex månader utan att handlingarna insänts. Av dessa besvärs mål hade två anhängiggjorts år 1964 och 41 år 1965. Mot bakgrunden av det här förut anförda är vad som förekommit i hög grad otillfredsställande.

I., som i egenskap av landskamrerare är ansvarig för den inträffade tidsutdräkten, har förklarat att annan åtgärd i syfte att undvika denna inte vidtagits än att målen upptagits i balansförteckningar som vid olika tidpunkter tillställts förste taxeringsintendenten såsom påminnelse om hans skyldighet att redovisa målen. Denna förklaring är inte godtagbar. Balansförteckningarnas överlämnande har väl inneburit en erinran till intendenten att däri upptagna mål skulle redovisas, men redan då balansen började uppkomma borde det ha stått klart att remiss måste förenas med föreläggande av viss tid för svaret och remisshandlingarnas återställande.

På grund av det sålunda upptagna finner jag I. ha, genom underlåtenhet att tillse att ifrågavarande mål blivit jämligt 97 § taxeringsförordningen översända till kammarrätten, gjort sig skyldig till tjänstefel. Med hänsyn till att olägenheter på sätt ovan antytts kan ha uppkommit därav är felet av den allvarliga beskaffenhet att jag övervägt att beivra detsamma. Eftersom I. numera inser vad som ålegat honom i förevarande hänseende och vidtagit åtgärder för att förhindra ett uppreparande, anser jag mig emellertid kunna låta bero vid den erinran som innefattas i det anförda.

Vad härefter angår förste taxeringsintendentens dröjsmål med att yttra sig i kammarrättsmål har naturligtvis innehållet i 97 § taxeringsförordningen varit väl bekant för såväl L. som andra tjänstemän vilka utfört på taxeringsintendent ankommande göromål. Ehuru remisser i sådana mål skett formlöst utan föreläggande av viss tid, borde därför remisserna ha besvarats inom sådan tid att prövningsnämndens kansli kunnat till kammarrätten översända handlingarna enligt vad i nämnda författningsrum stadgas.

A., som haft att avgiva yttrande i N:s ifrågavarande båda mål, har uppgivit att yttrandet i målet angående 1964 års taxering ansetts böra anstå i avbidan på resultatet av taxeringsrevision i målet angående 1965 års taxering och prövningsnämndens beslut i detta. Även om man godtar att prövningsnämndens beslut angående 1965 års taxering inväntades har dock yttrandet avgivits först sedan mer än ett år och nio månader förflutit från beslutets dag.

Av vad L. uppgivit och länsstyrelsen i sitt yttrande anförts får anses framgå att anledningen till förekomna dröjsmål med yttranden i kammarrättsmål huvudsakligen varit den till följd av personalbrist stora arbetsbelastningen på taxeringssektionen. Detta förhållande kan emellertid inte lända L. till ursäkt. Då allt arbete som åvilar en viss personalstyrka inte medhinner måste något slag av prioritering ske. I förevarande fall kan då med fog hävdas att det måste vara angelägnare att redan pågående processer slutföres än att t. ex. initiativ tages till nya. Men givetvis är det inte tillfredsställande att på detta sätt vissa uppgifter sättes i efterhand. Såsom chef för taxeringssektionen borde därför L. ha tillsett, förutom att remitterade kammarrättsmål redovisades i vederbörlig tid, att erforderlig personalförstärkning kom till stånd. I den mån han ej själv kunnat komma till rätta med förhållandena hade han haft att hänvända sig till länsstyrelsen. Trots att taxeringssektionen under många år haft betydande svårigheter att bemästra sina uppgifter har, såvitt utredningen visar, tillfyllestgörande åtgärder inte företagits från L:s sida.

Den kritik som sålunda riktats mot L. kan dock ej läggas honom till last såsom tjänstefel.

Vad i övrigt i ärendet förekommit ger ej anledning till anmärkning.

Särskild skatteberäkning för makar (frivillig särbeskattning)

Enligt 1 § förordningen om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar (SSF) kan samtaxerade makar och därmed likställda under vissa förutsättningar få statlig inkomstskatt och folkpensionsavgift beräknad enligt de grunder som gäller för ensamstående skattskyldig. Av 8 § SSF framgår att den särskilda skatteberäkningen inte sker automatiskt utan först sedan ansökan därom framställts. De två första styckena i 8 § har följande lydelse.

Skatteberäkning enligt denna förordning sker efter ansökan hos den lokala skattemyndigheten i hemortskommunen av båda makarna eller en av dem. Ansökan bör innehålla de uppgifter som fordras för tillämpning av 5 § och skall avfattas på blankett enligt formulär, som fastställs av riksskattenämnden efter samråd med centrala folkbokförings- och uppborgsnämnden.

Ansökan om skatteberäkning skall senast den 1 juli under taxeringsåret göras i den ordning som i 35 § taxeringsförordningen stadgas för avlämnande av allmän självdeklaration. Har taxeringsnämnden icke följt makes självdeklaration vid taxeringen till statlig inkomstskatt eller har nämnden åsatt make, som icke lämnat deklaration, sådan taxering, må dock ansökan om skatteberäkning göras hos den lokala skattemyndigheten senast den 15 augusti under taxeringsåret.

I ämbetsberättelsen konstateras att bristande kännedom om dessa bestämmelser vållat rättsförluster för allmänheten i ett inte obetydligt antal fall. JO uppger vidare, att han uppmärksammat att tillämpningen av bestämmelserna inte varit fullt enhetlig från myndigheternas sida. I ämbetsberättelsen redovisas tre fall, vilka främst berör tolkningen av 8 § SSF. Det första gäller lokal skattemyndighets befogenhet att uppta ansökningar om särskild skatteberäkning till prövning i sak, oaktat de *inkommit efter föreskriven tid*. Sedan häradskrivaren J. avgivit yttrande, anförde JO.

J. har i sitt yttrande uppgivit att lokala skattemyndigheten år 1968 till prövning i sak upptagit ansökningar om särskild skatteberäkning, vilka inkommit efter angivna tidpunkter men dock i sådan tid att de kunnat iakttas vid avisering till länsstyrelsens datasektion om ändrad taxering och debitering. Detta synes innebära att lokala skattemyndigheten ansett sig oförhindrad att bifalla ansökningar, såvida de ej inkommit senare än i slutet av september månad under taxeringsåret. J. har såsom förklaring till denna praxis anført dels att det inträffat att ansökningshandlingar förkommit eller kommit in för sent oaktat de ingivits i vederbörlig ordning, dels att många skattskyldiga varit av den uppfattningen att ansökan som inlämnats vid 1967 års taxering gällde jämväl för kommande år.

Det av lokala skattemyndigheten tillämpade förfaringsättet strider direkt mot förut angivna bestämmelser. Detta måste anses anmärkningsvärt. Vad J. anført om anledningen till förfarandet utgör inte godtagbar förklaring till att det tillämpats. Den valda tidpunkten – slutet av september månad under taxeringsåret – saknar varje anknytning till författningstexten och måste för de skattskyldiga förefalla helt godtycklig. Därtill kommer att myndighetens praxis medför avsevärd risk för att skattskyldiga inom skilda fögderier i riket kommer att behandlas olika.

Det andra ärendet gäller tolkningen av andra punkten av 8 § andra stycket SSF. Häradskrivaren A. anförde i yttrande till JO.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 84 år 1965 har departementschefen beträffande bestämmelserna i 8 § ovannämnda förordning uttalat bl. a. följande: »Om taxeringsnämnden avviker från deklARATIONEN kan förutsättningarna för särbeskattningen ändras. För att tillgodose de skattskyldigas intresse härvidlag föreslås att ansökan i detta fall får inges senast den 15 augusti, dvs. inom samma tid som gäller för anförande av besvär över taxeringsnämndens beslut.»

I en artikel i Skattenytt nr 7 år 1965 (sid. 226) har lagbyråchefen E. Reuterswärd beträffande ansökan om särskild skatteberäkning för makar anført bl. a. följande: »Ansökan skall inges till vederbörande lokala skattemyndighet senast den 1 juli under taxeringsåret. Det kan förutsättas att flertalet ansökningar kommer att inges tillsammans med den allmänna självdeklARATIONEN. Om TN bestämmer taxeringen med avvikelse från deklARATIONEN, kan förutsättningar för särbeskattning uppkomma när sådana förutsättningar tidigare inte förelegat. Särskild ansökningstid har därför föreskrivits för dessa fall, nämligen senast den 15 augusti under taxeringsåret, dvs. samma tid som gäller för anförande av besvär över TN:s beslut.» Lokala skattemyndigheten har i sådana fall, då ansökan inkommit efter den 1 juli men senast den 15 augusti under taxeringsåret, prövat densamma endast då taxeringsnämndens höjning av den statliga taxeringen varit av sådan storleksordning att först på grund av denna höjning förutsättningarna för särbeskattning blivit uppenbara. De skattskyldiga ha möjlighet att genom tabell, som finnes införd på tredje sidan i ansökningsformuläret, bedöma huruvida deras inkomster varit av sådan storleksordning att särbeskattning skulle vara förmånlig. Det har för den skull bedömts omotiverat att skattskyldig enbart på den grunden att taxeringsnämnden avvikit i något avseende vid taxeringen till statlig inkomstskatt, skulle få en förlängd ansökningstid och detta ställningstagande har grundats på ovan citerade uttalanden för tillämpning av lagtexten i 8 §. Upplysningsvis får jag framhålla att endast ett fåtal ansökningar ha berörts av denna tillämpning av bestämmelserna.

Vid ärendets avgörande uttalade JO.

Såsom A. anført har bestämmelsen i 8 § andra stycket andra punkten SSF om förlängd ansökningstid tillkommit med tanke på att taxeringsnämndens beslut kan inverka på förutsättningarna för skatteberäkningen. Det är uppenbarligen rimligt att tiden för ansökan utsträcker, då den särskilda skatteberäkningen först genom taxeringsnämndens beslut medför lägre sammanlagd skatt för makarna än den skulle ha blivit om den beräknats på vanligt sätt (jfr prop. 1965:84 s. 23). Någon begränsning av stadgandets tillämpningsområde med hänsyn till innebörden av taxeringsnämndens deklARATIONSavvikelse har emellertid inte kommit till uttryck i författningstexten. Där utsåges, som nämnts, förbehållslöst att förlängd ansökningstid gäller om taxeringsnämnd inte följt makes deklARATION i fråga om taxeringen till statlig inkomstskatt.

I och för sig kan det förefalla omotiverat att makar alltid skall komma i åtnjutande av förlängd ansökningstid endast därför att taxeringsnämnden avvikit från deklARATION i fråga om taxeringen till statlig inkomstskatt. Ofta torde nämligen sådan avvikelse ej alls inverka på frågan huruvida särskild skatteberäkning är förmånlig eller inte. Att märka är emellertid att det genom ansökningsförfarandet i princip lagts i makarnas hand att avgöra om särskild skatteberäkning skall äga rum. Makarna har bl. a. möjlighet att påfordra särskild skatteberäkning även om denna medför ökad sammanlagd skatt. Då otvivelaktigt en ändrad taxering i vissa fall kan rubba de förutsättningar från vilka makarna utgått när de på grundval av deklARATIONERNA tagit ställning till frågan, skulle det vara otillfredsställande om de ej fick ompröva sitt ställningstagande. En bedömning från lokala skattemyndighetens sida huruvida förlängd ansökningstid är motiverad skulle kunna utesluta denna möjlighet och därmed lända makarna till nackdel. Myndigheten vet ju i allmänhet inte vare sig anledningen till att ansökan gjorts först efter den 1 juli under taxeringsåret eller efter vilka grunder makarna avgör huruvida de önskar erhålla särskild skatteberäkning.

På grund av det anförda skall enligt min mening 8 § andra stycket andra punkten SSF äga tillämpning oavsett vilken innebörd taxeringsnämndens deklARATIONSavvikelse i fråga om taxeringen till statlig inkomstskatt har.

I det tredje ärendet uttalade JO – sedan redogörelse lämnats för innehållet i de två första styckena av 8 § SSF – följande.

– – – Av 15 § SSF jämfört med 99 § TF framgår vidare att en ännu längre ansökningstid står till den skattskyldiges förfogande, om han inte erhållit i 69 § TF föreskriven underrättelse om taxeringsnämndens beslut senast den 15 juli under taxeringsåret.

Vid tillämpningen av bestämmelsernas föreskrifter om sätt, tid och ordning för ansökan kan olika problem uppkomma. Det är inte ovanligt att en skattskyldig, i stället för att göra ansökan på fastställd blankett, i sin självdeklaration framställer yrkande om särskild skatteberäkning. I ett sådant fall talar enligt min mening övervägande skäl för att en – om ock ofullständig – ansökan skall anses gjord den dag som deklarationen inkommit till den enligt 35 § taxeringsförordningen behöriga myndigheten. Av allmänna rättsgrundsatser följer då att sökanden skall beredas tillfälle att fullständiga sin ansökan genom att avfatta den på föreskriven blankett (SOU 1968:27 s. 107). Lokala skattemyndigheten bör därför tillställa den skattskyldige sådan blankett och anmoda honom att återställa den i ifyllt skick inom viss tid. Endast om den skattskyldige underlåter att före den angivna tidens utgång efterkomma anmaningen, torde ansökningen kunna avvisas på grund av den formella brist som består i att den ej avfattats på föreskrivet sätt.

Ibland kan tvekan uppkomma om när och om en ansökan gjorts. Det förekommer att skattskyldiga, som inte erhållit särskild skatteberäkning trots att detta skulle medföra lägre skatt, i efterhand hävdar att de i vederbörlig tid och ordning ingivit ansökan om sådan skatteberäkning. Vinner påståendet stöd i anteckningar i diariet e. d., skall frågan om skatteberäkningen självfallet upptas till prövning i sak, även om själva ansökningen inte kan återfinnas. Ofta torde det emellertid ställa sig svårt att direkt verifiera den skattskyldiges påstående. Det får då från fall till fall bedömas huruvida den skattskyldige kan anses ha i tillräcklig mån gjort sannolikt att en ansökan verkligen gjorts. Full bevisning om att ansökan gjorts torde med hänsyn till att ansökningar erfarenhetsmässigt emellanåt kommer på avvägar inte böra ställas som villkor för en prövning av skatteberäkningsfrågan. Motsvarande gäller i tillämpliga delar när full visshet inte råder om vid vilken tidpunkt ansökan gjorts.

Bedömningen av om en ansökan skall anses gjord i rätt tid kompliceras av att olika ansökningstider gäller beroende på hur den skattskyldiges taxering handlagts hos taxeringsnämnden. Lokala skattemyndigheten kan sålunda inte avslå en ansökan som kommit in efter den 1 juli såsom för sent inkommen utan att först via taxeringshandlingarna ha konstaterat att taxeringsnämnden inte avvikit från självdeklarationen. Ej heller kan lokala skattemyndigheten avslå en ansökan, som kommit in efter den 15 augusti, utan att först ha försäkrat sig om att taxeringsnämnden inte försummat sin underrättelseskyldighet.

Avslutningsvis vill jag framhålla att lokal skattemyndighet ej fått någon befogenhet att till prövning upptaga ansökningar som kommit in efter utgången av den ansökningstid som är tillämplig. Myndigheten får å andra sidan inte avslå en ansökan på grund av försutten ansökningstid utan att först ha utrett vilken ansökningstid som gäller i det aktuella fallet.

Anm: Regeringsrätten har den 22 januari 1970 avgjort några mål angående särskild skatteberäkning för makar. Ett mål (besvär av skogsinspektör I. Ericsson och h. h.) gällde huruvida av taxeringsnämnd företagna formella rättelser (avrundningsfel och felräkning om 49 kr.) borde få till följd att en den 5 juli under taxeringsåret inkommen ansökan skulle bifallas. Lokala skattemyndigheten, PN och KR ansåg så ej vara fallet. RR uttalade emellertid att taxeringsnämnden vid taxeringen till statlig inkomstskatt inte följt makarna Ericssons självdeklarationer och att makarna därför – oavsett vilken betydelse avvikelserna haft för taxeringarna – fick anses ha ägt ingiva sin ansökan om särskild skatteberäkning senast den 15 augusti under taxeringsåret. – I ett annat mål prövades om ansökan i självdeklaration kunde anses tillfyllest. Lokala

skattemyndigheten och PN hade vägrat makarna L. särskild skatteberäkning under motivering att makarna, såvitt visats, inte gjort någon ansökan därom i föreskriven tid och ordning. KR ansåg att makarna fick anses ha gjort ansökan inom behörig tid, med hänsyn bl. a. till att taxeringsnämnden inte underrättat makarna om att deras i deklARATIONERNA framställda yrkande om frivillig särbeskattning inte följts (se Skattenytt 1969 s. 240.) RR fastställde det slut KR:s beslut innehöll: Maud L. har i vart fall i sin självdeklaration framställt yrkande om särskild skatteberäkning. Behörig ansökan får därigenom anses vara gjord. Lokala skattemyndigheten borde därför ha berett henne tillfälle att fullständiga ansökningen genom att tillställa henne föreskriven blankett och anmoda henne att återställa den i ifyllt skick inom viss tid. – Det verkar alltså som om RR och JO har samma uppfattning om hur 8 § SSF skall tillämpas.

Magnus von Bahr